

## Bài 7

# KẾ THỪA VÀ PHÁT HUY TRUYỀN THỐNG TỐT ĐẸP CỦA DÂN TỘC

### I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Học xong bài này, HS cần đạt được :

#### 1. Về kiến thức

- Nêu được thế nào là truyền thống tốt đẹp của dân tộc.
- Nêu được một số truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.
- Hiểu được thế nào là kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc và vì sao cần phải kế thừa, phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc.
- Xác định được những thái độ, hành vi cần thiết để kế thừa, phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

#### 2. Về kĩ năng

Biết rèn luyện bản thân theo các truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

#### 3. Về thái độ

Tôn trọng, tự hào về những truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

## II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

### 1. Về nội dung

Bài này có những đơn vị kiến thức sau :

- Thế nào là truyền thống tốt đẹp của dân tộc.
- Những truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.
- Ý nghĩa, vai trò của truyền thống đối với sự phát triển của mỗi dân tộc.
- Nhiệm vụ của công dân – HS trong việc kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc.

Ngoài những nội dung trong SGK, GV cần lưu ý một số điểm sau :

– Truyền thống dân tộc được đề cập đến trong bài là những giá trị tinh thần được hình thành trong quá trình lịch sử lâu dài của dân tộc, mang ý nghĩa tích cực. Tuy nhiên, truyền thống và những thói quen, nếp nghĩ, lối sống... có cả mặt tiến bộ, tích cực và cả mặt lạc hậu, tiêu cực (những tập quán lạc hậu, những hủ tục...).

– Dân tộc Việt Nam có truyền thống lâu đời. Với mấy nghìn năm văn hiến, chúng ta có thể tự hào về bề dày lịch sử của truyền thống dân tộc. Truyền thống có thể chia làm hai loại như trong SGK đã nêu. Tuy nhiên, SGK mới chỉ đề cập đến một số truyền thống cốt lõi, tiêu biểu. Trong quá trình giảng dạy bài này, GV cần hướng dẫn HS tìm thêm những truyền thống khác nữa và những biểu hiện của nó để giúp các em hiểu hơn về truyền thống của dân tộc ta.

– Kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc là trân trọng, bảo vệ, tích cực tìm hiểu, học tập, thực hành theo những chuẩn mực giá trị truyền thống để cái hay, cái đẹp của truyền thống dân tộc ta tiếp tục phát triển và toả sáng.

– Mỗi dân tộc muốn phát triển phải có sự giao lưu với các dân tộc khác, với các nền văn hoá khác. Trong quá trình giao lưu đó, dân tộc nào cũng cần tiếp thu được tinh hoa của các dân tộc khác mà vẫn giữ vững được bản sắc riêng của mình. Đó chính là yếu tố làm nên cái riêng, cái bản sắc của dân tộc. Nếu không biết kế thừa, gìn giữ và phát huy truyền thống đó, mỗi dân tộc có thể sẽ đánh mất bản sắc riêng của mình và bị đồng hoá bởi các dân tộc khác, các nền văn hoá khác. Hiện nay, trong điều kiện xã hội ta đang đổi mới ở thời kì mở cửa và

giao lưu rộng rãi với thế giới, nếu chúng ta không chú ý giữ gìn truyền thống, bản sắc dân tộc, chạy theo những cái mới lạ, coi thường và xa rời những giá trị tốt đẹp bao đời nay, chúng ta sẽ có nguy cơ đánh mất bản sắc dân tộc Việt Nam. Vì vậy, kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc là yếu tố vô cùng quan trọng trên con đường phát triển và hiện đại hoá, công nghiệp hoá đất nước.

Đối với mỗi cá nhân, việc kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc giúp ta dễ dàng hoà nhập vào cộng đồng dân tộc, phát triển nhân cách trên cơ sở tiếp thu các giá trị truyền thống và giá trị hiện đại.

## **2. Về phương pháp**

Dạy bài này có thể dùng các phương pháp như : thảo luận nhóm, lớp, động não, tìm hiểu thực tế, liên hệ, tự liên hệ, phân tích tình huống, sắm vai. Cần chú ý gắn bài học với thực tế cuộc sống của HS, thực tế địa phương nơi trường đóng.

## **3. Về tài liệu và phương tiện**

- SGK, SGV GDCD lớp 9 ;
- Những tình huống, trường hợp có liên quan đến chủ đề trong thực tế ;
- Giấy khổ lớn, bút dạ.

# III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHỦ YẾU

## *Tiết 1*

**Hoạt động 1 :** *Thảo luận nhóm nhằm giúp HS hiểu thế nào là truyền thống tốt đẹp của dân tộc và biết được một số truyền thống của dân tộc ta.*

- GV chia HS thành những nhóm nhỏ.
- Yêu cầu mỗi nhóm đọc và thảo luận về các thông tin trong phần Đặt vấn đề (SGK) theo các câu hỏi :
  - + Truyền thống yêu nước của dân tộc ta thể hiện như thế nào qua lời của Bác Hồ ?
  - + Em có nhận xét gì về cách cư xử của học trò cụ Chu Văn An đối với thầy giáo cũ ? Cách cư xử đó thể hiện truyền thống gì của dân tộc ta ?

+ Em hãy kể những truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam mà em biết và nêu một số biểu hiện của truyền thống đó.

– Các nhóm trình bày kết quả thảo luận của nhóm mình. Sau đó cả lớp trao đổi, bổ sung.

– Kết luận : Theo mục 1 và 2, phần Nội dung bài học trong SGK.

**Hoạt động 2 :** *Thảo luận nhóm nhằm giúp HS hiểu thế nào là kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc.*

– GV chia HS thành những nhóm nhỏ.

– Giao cho các nhóm thảo luận bài tập 1 trong SGK.

– Các nhóm trình bày kết quả thảo luận của nhóm mình ; lớp trao đổi, bổ sung thêm.

– GV kết luận đáp án đúng :

+ Chọn các câu (a), (c), (e), (h), (i), (l).

+ Giải thích : Đó là những thái độ và việc làm thể hiện sự tích cực tìm hiểu, tuyên truyền và thực hiện theo các chuẩn mực giá trị truyền thống.

**Hoạt động 3 :** *HS trình bày những làn điệu dân ca của quê hương mình và của mọi miền đất nước.*

– GV nêu yêu cầu và có thể gợi ý một số làn điệu dân ca để HS chuẩn bị.

– Cho một số HS xung phong lên trình bày trước lớp.

– Cả lớp trao đổi về những suy nghĩ, cảm nhận của mình qua những làn điệu dân ca đó (vẻ đẹp của quê hương, tình yêu quê hương đất nước, lòng tự hào...).

Cuối tiết, GV yêu cầu HS về nhà tìm hiểu nguồn gốc và ý nghĩa của một truyền thống tốt đẹp ở quê em (nghề truyền thống, phong tục tập quán, lễ hội truyền thống, trò chơi dân gian, trang phục dân tộc...) hoặc những biểu hiện trái với truyền thống, thuần phong mỹ tục Việt Nam ở địa phương em để tiết sau trao đổi tại lớp.

## Tiết 2

**Hoạt động 1 :** *Thảo luận nhóm nhằm giúp HS hiểu ý nghĩa của truyền thống dân tộc.*

– GV chia HS thành từng nhóm nhỏ và yêu cầu các nhóm thảo luận bài tập 3 trong SGK.

– Các nhóm trình bày kết quả thảo luận của nhóm mình. Cả lớp trao đổi, bổ sung.

– GV tổng kết lại *đáp án đúng* : đồng ý với các câu (a), (b), (c), (e).

– Kết luận : Như mục 3 trong phần Nội dung bài học.

**Hoạt động 2 :** *HS trao đổi về những điều các em tìm hiểu được trong thực tế theo yêu cầu của bài tập thực hành ở nhà.*

– GV cho một số HS xung phong trình bày.

– Cả lớp trao đổi xung quanh nội dung, ý nghĩa của các phong tục tập quán hoặc những biểu hiện trái với thuần phong mỹ tục Việt Nam và tác hại của nó ; tỏ thái độ trân trọng, đồng tình hoặc phê phán.

– Đề xuất giải pháp nhằm bảo vệ, giữ gìn những truyền thống, phong tục tập quán tốt đẹp và xoá bỏ những tập tục lạc hậu.

**Hoạt động 3 :** *Dùng phương pháp động não, yêu cầu HS nêu những việc cần làm và những việc không nên làm.*

*Câu hỏi* : Chúng ta cần làm gì và không nên làm gì để kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc ?

– Cho HS nêu càng nhiều giải pháp càng tốt, GV liệt kê các ý kiến lên bảng thành hai cột (nên và không nên).

– Hướng dẫn HS lựa chọn những ý đúng.

– GV nêu kết luận và cho HS liên hệ thực tế cá nhân, tập thể.

- Tóm tắt lại những nhiệm vụ của HS như mục 4 phần Nội dung bài học.

Nếu còn thời gian, GV cho HS phân tích, xử lí tình huống hoặc chơi trò sắm vai thể hiện cách ứng xử trước những quan niệm, thái độ, hành vi (đúng hoặc sai) đối với truyền thống dân tộc. Có thể dùng bài tập 5 hoặc các trường hợp khác.

### **Hướng dẫn học tập**

– GV yêu cầu HS học bài và làm bài tập 5 trong SGK (ghi ra giấy) để tiết sau trình bày ở lớp.